

ABLLO *Krant*

DRIEMAANDELIJKS INFORMATIEBLAD VAN HET AKTIEKOMITEE TER BEVEILIGING VAN
HET LEEFMILIEU OP LINKER OEVER, EN HET WAASLAND.

Tweede jaargang - nr. 6

Driemaandelijks 2/1974.

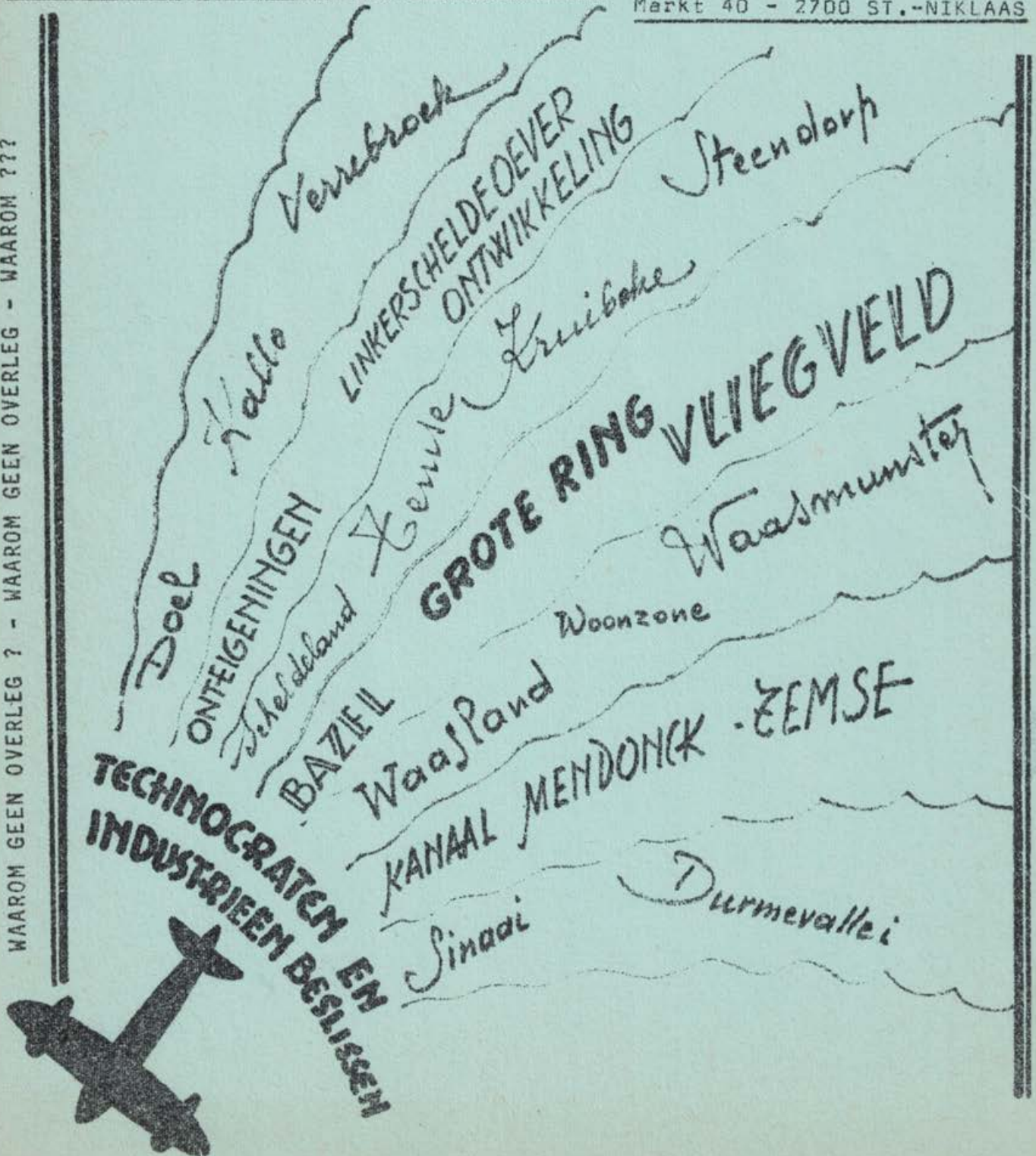
Jaarabonnement : 60 Fr.

Los nr. 20Fr.

VERANTWOORDELIJK UITGEVER : ABLLO - Marcel OELBRANDT - Het Centrum -
Markt 40 - 2700 ST.-NIKLAAS

WAAROM GEEN OVERLEG ? - WAAROM GEEN OVERLEG - WAAROM ???

WAAROM GEEN OVERLEG ? - WAAROM GEEN OVERLEG ? - WAAROM GEEN OVERLEG ?

Onze lezers hebben zich misschien reeds afgevraagd wanneer het tweede nummer van deze jaargang in de bus zou vallen. Zij mogen gerust zijn, de vertraging is enkel een gevolg van materiele beslomeringen bij verschillende medewerkers van ABLLO-krant en geenszins was het onze bedoeling om door een inkrimping van het aantal nummers te komen tot een kostendrukking. De kosten voor uitgifte van een tijdschrift blijven immers zeer snel stijgen; wij overwegen tot op heden niet om de abonnementsprijs op te drijven. Inmiddels kunnen wij onze lezers ook meedelen dat kortelings ook het derde nummer zal verschijnen, zodat wij dan rond de jaarwisseling met het vierde nummer, de jaargang kunnen afsluiten.

Dit zesde nummer van ABLLO-krant kwam tot stand dank zij de redactionele medewerking van volgende mensen uit de ABLLO-ploeg :

Hubert	DAVID
Roel	DE JONG
Marcel	OELBRANDT
Sylvain	LOCKEVEER
Frans	SMET

Eindredactie, Marcel OELBRANDT en technische service J. OELBRANDT.

- Voorwoord, bladwijzer en medewerkers 2
- Bedenkingen na een TV-debat 3 - 4
- Bestaat een noodplan voor Doel? 4
- Van Dorpe's energieke afbraakpolitiek van het stedelijke Sint-Niklase leefmilieu 5 - 6
- De Grote Geule te Kieldrecht : 7 - 11
Natuurreservaat in opbouw
- Industrieverstiging op de Linker Scheldeoever 12 - 14
- Milieubescherming, een Amerikaans voorbeeld 15 - 18
- Natuurverkrachting te Kemzeke 18
- Overname van teksten uit ABLLO-krant is toegelaten, mits bronvermelding.

In de toekomst zullen wij wellicht nog herhaaldelijk moeten terugkomen op milieuproblemen i.v.m. kernenergie in het algemeen, en naar aanleiding van de vestiging van de kerncentrale te Doel in het bijzonder.

Het is inderdaad zo dat bij de vestiging van kerncentrales dikwijls andere motieven dan milieuzorg inspraak krijgen.

In dit nummer beperken wij ons tot de bedenkingen die onze medewerker formuleerde nadat hij aan een rechtstreeks TV-debat vanuit de kerncentrale te Doel had meegewerkt.

Honderden pagina's hebben we moeten doornemen bij de voorbereiding van het TV-debat over de kerncentrale te Doel, veel ontzettend moeilijke literatuur. En in de ene boek of brochure staat bijna compleet het tegenovergestelde van wat in de vorige stond.

Het TV-debat kan dan ook nauwelijks een definitief antwoord geven op de vele vragen die bij het publiek ten aanzien van de kernenergie leven. Er zijn uit het debat wel een aantal conclusies te trekken :

1. De directeur van de kerncentrale, Maurice Potemans, gaat de open discussie niet uit de weg.
Het is niet onmogelijk dat public-relationsbaasjes (public relations is meer dan eens een Amerikaanse term voor georganiseerde leugen), het debat zien als een middel om de schijn te wekken dat alles i.v.m. de kerncentrale safe en opgelost is.
Doch de wijze waarop directeur Potemans te werk is gegaan, heeft ons overtuigd dat hij echte openheid wil, dat hij zich bijzonder goed bewust is van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven. Hij weet dat winstmaken wel het criterium is waarmee zijn opdrachtgevers hem beoordelen doch zeker de gemeenschap en hij probeert - voor zover het hem mogelijk is binnen het kader waarin hij opereert - er rekening mee te houden.
Hij vormt een - spijtig genoeg zeldzame - uitzondering.
2. Alle kennis i.v.m. de kerncentrales zit bij bijzonder weinig mensen. Dezen zijn bijna altijd betrokkenen : ze werken bij een centrale, bij het controlebureau Vinçotte (dat tot dezelfde financiële groep als EBES behoort), bij het kerncentrum te Mol, dat opdrachten ontvangt van EBES of zijn hoogleraar met een functie in het apparaat dat tot de geïnteresseerden behoort. Door deze wijze van kennis-concentratie kan een financieel sterke groep aan de bevolking en haar politici alles wijsmaken.
3. Energievoorziening door kernsplitsing is een discussiepunt geworden bij de brede lagen van de bevolking.
Beslissingen hieromtrent echter gebeuren door enkele grote groepen (Société Generale, Shell, Westinghouse) ; deze houden alleen met winst rekening. Hun beslissingen zijn echter bepalend voor de gezondheid - misschien zelfs voor het leven zelf - van een vijftal komende generaties. De gemeenschap - en in de praktijk dan de volksvertegenwoordiging - zou over

- het eventueel gebruik van kernenergie de beslissing moeten nemen, niet de financieel geïnteresseerden.
4. Afvalverwerking is HET kritische punt van de kernsplitsing. Komende generaties zullen moeten betalen om de afval die nu gemaakt wordt, weg te werken. Het zou overeenkomstig de elementaire rechtvaardigheid zijn als de electriciteitsproducenten per geproduceerde kilowatt een bepaalde som in een speciaal fonds zouden storten dat later de opruiming van de afval zou betalen.

HUBERT DAVID.

Bestaat een noodplan voor Doel?

Wij schreven reeds herhaaldelijk over een plan dat bij wet voorzien is, en waarbij de bevolking moet beschermd worden in geval van ongeval.

Vraag is of de bevolking moet ingelicht worden, wat er te doen is in geval van ongeval, dan wel of de bevoegde instanties moeten weten op welke manier in voorkomend geval moet opgetreden worden.

De overheid opteert voor de laatste oplossing, zonder daarbij ook maar enig inzicht te geven in de maatregelen die voorzien zijn.

Senator De Bondt stelde een parlementaire vraag in dat verband, waarop het weinigzeggend antwoord bekomen werd :

"dat een eerste plan werd opgesteld, dat moest klaar-komen ten einde de eerste inwerkingstelling van deze installatie te verwezenlijken.

Dit plan zal aangepast worden, overeenkomstig de uitbouw van de centrale.

... Elk hulpverleningsplan is van ambtswege meegedeeld aan de verantwoordelijken voor de toepassing ervan, alsook aan de verscheidene openbare diensten die des-noods zullen moeten tussenkomen."

Dit antwoord lijkt ons ware orakeltaal : je kan er immers alle kanten mee op. Een waarachtig overheidsbeleid kan echter niet steunen op dergelijke orakeltaal, maar moet een open beleid voeren tegenover de bevolking die zijn leiders, democratisch verkozen heeft. Wij willen niet cynisch zijn, maar het zou een besparing kunnen zijn, wanneer de bevolking zelf een deel van de maatregelen zou kunnen nemen, die anders door omslachtige overheidsmaatregelen zouden moeten op gang gebracht worden.

MARCEL OELBRANDT.

VAN DORPE'S ENERGIEKE AFBRAAKPOLITIEK VAN HET SINT-NIKLAASE
STEDELIJKE LEEFMILIEU.

Sint-Niklaas is een nijvere stad met een welstellende bevolking en een ambitieuze burgemeester. Veel geld en ambities vormen gewoonlijk een stimulans voor grote verbouwingen. Zijn immers niet vele historische steden in hun geschiedkundige plunje gebleven omdat de bevolking verarmd was en slechts middelen had tot onderhoud van het bestaande patrimonium ?

Nu is Sint-Niklaas geen historische stad met een binnenstad van kris-kras verweven smalle straatjes en een hoekige ringweg op wat eens een omwalling was.

Sint-Niklaas was altijd een groot marktplein met stervormig uitwaaierende straten. Daartussenin kasteeltjes met parken en dreven.

Was de stad van de kleine textielbaronnen vanaf zowat 1870 een echt stedenbouwkundig beleid gaan voeren, dan had Sint-Niklaas vandaag een unicum kunnen zijn tussen de Vlaamse provinciesteden. Een groot plein met lage bebouwing, vanafwisselende hoogte en toch harmoniserend, omgeven door een binnenstadskern van smalle voetgangersstraatjes verweven met parken en kasteeldreven, het geheel omringd door een (in 1914 voorgenomen) ringlaan met brede berm en rondpleintjes met standbeelden. Daarbuiten had de moderne stad zich kunnen ontwikkelen. Maar vooral het landelijk aandoende grote marktplein had een toeristische trekpleister kunnen zijn. De nieuwe rijken hebben gewoonlijk geen goede smaak. In de loop van de laatste honderd jaar hebben ze veel van de parken en dreven versjacherd, er banale huizen en werkplaatsen op gezet, en de Markt verknooiden zij door even banale en inkompatibele gevels op te trekken, die de landelijk adem van het grote plein afsneden en er een banaal allegaartje van maakten. De voorgestelde ringlaan werd niet aangenomen, waardoor de stad definitief de mogelijkheid verloor een echt stadsvoorkomen op te zetten.

Na de tweede wereldoorlog wordt met eensgezinde goedkeuring het marktplein opengewerkt na de tweede ongelukkige beslissing van de textielbaronetjes : het autoverkeer middels een brede weg naar het centrum dirigeren.

Die jammerlijke tijdsgeest heeft ook elders brokken gemaakt, zoals te Oudenaarde. De voordelen die men de Parklaan kan toekennen : ruimte en licht, vlot verkeer, grootstadsuitzicht, had men beter in een nauw om de kernstad spannende ringweg gestalte gegeven.

Het was daarvoor nog niet helemaal te laat, maar ondertussen had de Wase hoofdstad een imponerend zakenman met zin voor grandeur en katastrofale Amerikaanse verkeersideeën als zijn baas gekregen.

Hij deed de vervallen en funktieloze ruimte rond het Castrohof onteigenen, verkocht de grond aan een promotor die uitrekende dat hij een blok van tien verdiepingen moest kunnen opzetten om er de nodige centen aan te verdienen. Na de afschuwelijke flater, begaan door het oude stationsgebouw weg te nemen en het afmetingsloze nieuwe stations"plein" onbebouwd te laten, zou men toelaten dat in de binnenstad, die haargeheel twee- tot maximum drie hoog, ineens een langgerekt blok van tien hoog de stedelijke schaal komt breken. Hoewel het geen vlak gebouw zou worden zoals de fantasievolle Amelinckx'en, past het geenszins achter de laagchalige bouw

van de Markt. Het is niet omdat veel van het visuele genot dat de stadskern zou hebben kunnen bieden al verbrod is, dat we vol gas op de ongelukkige weg van vroeger mogen verder gaan. En dat is men nochtans hard zinnens.

Sint-Niklaas zal wel de enige stad in Europa zijn die flagrant tegen de tendens om de auto's in de binnenstad te beperken, ingaat. Men zal lang mogen zoeken naar een stad die van de ene naar de andere stadzijde dwars over zijn (enige) centrale plein een weg voor groot en snel verkeer gaat uitbouwen, daar waar overal stedelijke vorsers op zoek gaan - en reeds verscheidene wegen gevonden hebben - om het stedelijk leefmilieu te herstellen door de grote verkeersstromen uit de stadskernen weg te halen. Weliswaar is een ringweg gepland. Langsdaar zou het verkeer van buiten de stad en van de buitenwijken kunnen verdeeld worden over de verscheidene binnenstadswijken en de kernstad, zonder dat doorgaand verkeer in de stadskern nog mogelijk is.

Maar nee, De burgemeester, die zich een image van urbanistisch innovator heeft kunnen scheppen omdat voor de meeste mensen breken-en-bouwen-zonder-meer gelijk is aan urbanisme, wil zoveel mogelijk auto's de stad inpompen. Daarvoor zal kortelings ten koste van 90 miljoen frank een tunnel gebouwd worden aan het zwembad, om het groot verkeer komende van de voornaamste Sint-Niklase invalsweg er toe aan te zetten niet om de stad heen, maar er dwars door te bollen. Aansluitend hierbij wordt de Parklaan uitgebouwd tot die doeltreffende barrière waarvan wij spraken: rijbanen gescheiden door een middenberm, die men over zijn 1200 meter lengte maar één keer kan oversteken.

De Markt vangt de verkeersstroom van uiteindelijk 33.000 voertuigen per dag op, en in plaats van open ruimte van rust, ontspanning en kommercieel leven wordt de binnenstad (nog meer dan nu) een draaischijf die onophoudelijke autofiles in veel te smalle straten perst.

Later - en de eerste onteigeningen daarvoor zijn al begonnen - wordt het Lieve-Vrouwplein, zeldzaam harmonisch plekje in de Sint-Niklase binnenstad, opengewerkt en omgevromd tot reusachtig kruispunt van twee andere stedelijke verkeerswegen, Hofstraat en Plezantstraat. Zo bouwt burgemeester Van Dorpe zijn visie op de stad uit: een aantal hoge blokken op geïsoleerde eilanden, ten allen kante omstuwd door bulderende verkeersstromen.

Om een stad als Sint-Niklaas leefbaar te houden in het autotijdperk, zijn weliswaar openbare werken van enige omvang noodzakelijk.

Algemene doelstellingen: een binnenstad met minimaal verkeerslawaaï door rijdend verkeer.

Konsekwenties: grote voetgangerszones in het stadshart, slechts plaatselijk autoverkeer toegelaten, voorrang openbaar vervoer.

Uitvoering: uitbouw van (geplande) ringweg, indeling van de binnenstad in sectoren die onderling voor autoverkeer niet bereikbaar zijn tenzij via de ringweg; winkelwandelstraten; intensief openbaar vervoer op voorrangsstroken; vrij fietserverkeer.

De werken aan tunnel Zwembad en Parklaan moeten uitgesteld worden en een diskussie daarover geopend. In plaats daarvan kunnen onteigeningen Hofstraat en Spoorweglaan bij voorrang doorgevoerd worden.

De Grote Geule te Kioldrecht : NATUURRESERVAAT IN OPBOUW

In het begin van 1971 mocht men nemen dat de Grote Geule door de industrialisering van de Linkeroever werd bedreigd. Vanwege Openbare Werken werden geruststellende verklaringen afgelegd, maar toch bleek een actie voor bescherming en valorisering wenselijk. Aldus hebben ABLLO en Natuur- en Stedschoon in april 1972 bij de Kon. Kommissie voor Monumenten en Landschappen een klasseringsaanvraag voor de Grote Geule ingediend. Dat het landschap van en om de kreek van Kioldrecht een oase van stilte en rust is, moge blijken uit het volgende rapport dat onze medewerker Sylvain LOCKEFEEER, tevens konservator van het Natuurreservaat, en adjunct-konservator F. DE KONING schreven in het tweede nummer van de 47ste jaargang van "Natuur- en Stedschoon".

Toen we in 1972 startten met het reservaat, hadden de meesten van ons er geen idee van, wat de werking in een beschermd gebied eigenlijk omvatte.

Waterplas en rietkraag, die samen 4/5 van het gebied innemen, werden heerlijk ontsierd door een vijftiental bouwvallige krotten van vissershuisjes. Het verwijderen van deze bouwsels was dan ook onze eerste activiteit. Een beroep werd gedaan op de Jeugdwielerwaal, afdeling Waasland. Met een 15-tal jonge mensen zwoegden we vier dagen lang om deze storende elementen uit het landschap te verwijderen.

Ter plaatse, in het Vissersparadijs, werd er overnacht. Ondanks het koude weer en de vele natte voeten was de stemming opperbest. Gedurende de werkzaamheden was er ook nog tijd voor ornitologische waarnemingen; een hele groep kauwtjes (ca. 1.200) was dan wel een ekstraatje.

In de rietkragen zelf ging een bijzondere aantrekkingskracht uit van een groep baardmannetjes. Hun duidelijke tsju-tsju-geluidjes verraadden hun meestal onzichtbare aanwezigheid tussen het verdorde riet. De hese raspende roep van de watersnippen deed ons dikwijls opschrikken. Kenmerkend is hun zig-zag-vlucht, waardoor ze voor de jager een moeilijke buit zijn. Buiten de groepjes wilde eenden, talingen, tafeleenden, kok- en zilvermeeuwen, waren de andere waarnemingen gering en sporadisch. Enkele malen stootten we op een buizerd, een biddende torenvalk, enkele duikende visdiefjes (steeds onze trouwe gasten van het Saaftingeland), een zestal blauwe reigers, een slapend steenuiltje, een vlucht kolganzen (26) en een verdwaalde flamingo (waarschijnlijk ontsnapt uit een private verzameling).

Op 4 februari waagden we ons aan een eerste publieke wandeling. Meer bezoekers dan we hadden verwacht (91) waren klokslag 14.30 present. De herinneringen aan die vroege-voorjaarswandeling zijn ons steeds bijgebleven. De baardmannetjes van toen waren deze keer niet zo luidruchtig; af en toe kregen we er wel eentje te zien, dat boven het korte riet uitwipte. Beter te horen was de kolonie kauwtjes, die in het populierenbos pleisterde, sedertdien aangegroeid met een 150-tal zwarte kraaien. Hun scherp kraaa-gekluid was duidelijk te onderscheiden van dat der kauwtjes.

Een andere belevens was het verschijnen van een grote groep kieviten, die in de nog zeer vochtige aanpalende polderwilde neerstreek. Een tijdje zullen ze nog in groepjes blijven, maar reeds dan begint de strijd om een wijfje. Kenmerkend voor de kievit is natuurlijk de kuif die uit bronsgroene veertjes bestaat en zich van de kop strekt tot op de rug. Slechts zelden is deze kuif niet gestrekt. Naarmate er zich paren vormen, wordt de groep ook kleiner om ten slotte uiteen te vallen in talloze paren, die de uitgestrekte weide bevolken. Een 11-tal nesten met 3 of 4 eieren hebben we kunnen ontdekken; ontdekken mogen we het wel noemen, daar een kievitsnest zich beperkt tot een klein kuiltje in de bodem, dikwijls met gras overgroeid. Een richtingsaanwijzer voor het nest was het mannetje zelf, dat elke indringer in zijn territorium aanvalt. Door hevig gekrijs en enorme bewegingen tracht hij elk vreemd individu te verdrijven. Ondertussen verlaat het wijfje het nest.

De maand maart bracht een grotere activiteit in het reservaat. Een 40-tal wilde eenden vestigden zich in de reeds groen geworden rietzone, doch ook de lisdodde- en mattenbiesvegetatie bleek een geliefde plek te zijn. Drie koppels bergeenden waren meegekomen en doken, onophoudelijk naar voedsel zoekend. Een 120-tal kieviten demonstreerden hun akrobatische vliegbewegingen om daarna verder naar het noorden te stevenen. Op een aanpalende weide trippelden negen schichtige wulpen, zoekend naar wormen en opvliegend bij elke benadering. Een mooie verrassing was het verschijnen van de eerste fuut (op 4 maart). Later zouden er nog zeven bijkomen. In de hogetakken van de kanadapopulieren huisden een 50-tal bosduiven, die zeer stilletjes leken wanneer er hoog in de lucht een buizerd verscheen. Een gebeurtenis die we niet vlug zullen vergeten, was de prachtige vlucht van een 30-tal goudplevieren. Als doortrekkers zochten ze even verpozing langs de slijkerige oeverdelen van de waterplas. (Eigenaardig was wel, dat ze telkens verschenen met een groep kieviten.) De goudplevieren waren nog niet uit de lucht of het schelle snijdende tepiet-tepiet-geroep verraadde de komst van een 17-tal scholeksters. Twee koppels broedden in een nabijgelegen weide, doch door een onbekende oorzaak was hier geen broedresultaat. Waterhoentjes en meerkoeten verzamelden ijverig allerlei materialen voor de bouw van hun nest. Bij een benaderde telling bleken een 36-tal nesten in aanbouw, maar bij een ongewone hoogwaterstand op het einde van de maand maart werden ze alle vernield. Onmiddellijk togen de bouwers opnieuw aan het werk, alsof dit onheil ze weinig kon deren.

Op 12 april bleken de meeste watervogels reeds duchtgaan het broeden en kon het eiertellen (voor zover dat enigszins mogelijk was) beginnen. Bij de meerkoeten, waterhoentjes, wilde eenden en kieviten was dat geen probleem; anders was het gesteld met de bergeenden, futen e.a., waarvan de nesten in de reeds hoog opgeschoten rietkraag verborgen lagen. We lieten ze dan ook maar met rust en zouden ons later beroepen op het aantal jongen dat we konden waarnemen.

De maand april bracht ons ook het vertrouwde geluid van de rietgors. In kleine groepjes zochten ze hun plekjes, waar ze hun nest zouden bouwen. Meestal op de grond, soms even erboven, ziet het er uit als ruw afgewerkt; van binnenechter is het zacht van pluiz en wol. In de buurt waren twee boomkruipertjes bezig de schors van een knotwilg te bewerken. Spiraalvormig beklimmen ze de bomen. Een tijdje nadien ontdekten we hun nest in een knotwilg, met zes witte roodbruin gevlekte eitjes.

Enkele knotwilgen verder vonden we het nest van een slobeend met twaalf eieren. Aan de leeggezogen eieren merkten we dat hier een buizing aan het werk was geweest.

Half april hoorden we voor het eerst de trillende jubelende zang van de leeuwerik. Drie paartjes brachten hun gezin groot in de aanpalende velden. Een koppel bonte spechten had zijn heil gevonden in een afgebroken kanadapopulier. Hierin werden drie jongen grootgebracht.

In de NW-hoek van het reservaat bevindt zich een jong elzenbosje. Was het daar een leven! Mezen, allemaal mezen, van tak tot tak springend, en hop en dan naar het nestkastje. Het was ook eind april dat we voor het eerst de tjif-tjaf waarnamen. We waren blij hem weer te kunnen horen. Alweer een lid van de familie dat terug was.

Sluwer en moeilijk waar te nemen was een koppel groene spechten, dat in ons gebied foerageerde; later ontdekten we hun woonplaats, een 500-tal meters buiten het reservaat.

Men noemt de maand april wel eens de vogelmaand. Vooral de tweede helft beantwoordt aan dit gezegde. Zo mochten we tussen 15 en 30 april de koekoek verwelkomen. Hij werd gevolgd door de gekraagde roodstaart. Ook een paartje rietzangers bracht weer meer leven in onze rietkraag.

Twee koppeltjes kleine karekieten waren eveneens van de partij. Deze vrij schuwe vogels bewegen als echte akrobaten tussen het riet en bij het minste gevaar kan je hun scherp alarmerend geroep goed horen.

Juist op het nippertje van de maand ontwaarden we de snelle lange golvende vlucht van de wiewaal. Ieder jaar is hij een welgekomen gast.

Groot was onze verbazing toen we op een morgen verrast werden door de ontstuwige vlucht van een boomvalk. Nog gelukkiger waren we toen we zijn nest hoog in een kanadapopulier ontdekten. Later bleken er twee jongen in grootgebracht.

Trekkende vogels zoals de oeverlopers, de tureluur, de kempaan, de regenwulp, de groenpootruiter en de steltkluut vulden het lijstje van de aprilmaand aan.

Hoog in de lucht konden we de arabesken van een groep gierzwaluwen gadeslaan, terwijl de boeren- en huiszwaluwen hun foeragerende activiteiten boven de rietkraag voortzetten. Ook de grote karekiet was deze keer van de partij.

Menigmaal luisterden we naar het zeer melodieuze maar erg knarsende lied van de spotvogel. Het gebied rondom de treurwilg was zijn domein.

Eveneens was het wouwaapje weergekeerd; stilletjes zittend op een rietstengel liet het zich op een vroege morgen bewonderen. Onze vreugde was eigenlijk compleet, toen we op een morgen (om halfvijf) de geluiden van de roerdomp konden opvangen. Onmiskenbaar hoorden we het van ver: woemp... woemp... woemp...

Tijdens de tweede helft van de maand mei zagen we reeds heel wat jonge watervogels op de waterplas : 39 wilde eenden, 5 slob-eenden, 67 meerkoeten, 17 bergeenden en 11 futen.

Langs de waterkant liepen de jonge Kieviten heen en weer. De twee koppels bonte spechten konden het voeden niet bijhouden van hun in totaal zeven jongen die reikhalzend hun bekjes bijna tot aan het spechtegat staken.

De sublieme momenten waarin we rustig konden genieten van al dat schone, doen ons beseffen dat de Grote Geule echt nog een van de weinige kreken is met een uitzonderlijke waarde : zowel door de vogels die er vertoeven als om de velen die er getuigen geweest zijn van al dat intieme, al die rijkdommen.

Een zwemmende fuut met de jongen op de rug kan zo een van die momenten zijn ; een zingend graspieper ; het ontdekken van een nest tapuiten in een konijnehol ; vier jonge zanglijsters, die zich door ons lieten voeren ; de trage majestueuze ochtendvlucht van de grauwe kiekendief ; de kleine zilverreiger, die twee maand bij ons kwam vertoeven ; een aantal baltsende kemp-hanen in een weide ; zeven slapende ransuilen in enkele laagstammen ; een nest ijsvogels, die uitvliegt... te veel om op te noemen, maar niet om te vergeten !

Enkele nieuwe soorten, zoals de gele kwikstaart, de zwarte roodstaart en de grauwe vliegenvanger, die aan onze aandacht waren ontsnapt, bezorgden ons nieuwe aangename momenten.

Terwijl de maand juli voor enkele tweede broedsels zorgde, werd het waarnemen van alle zangvogels moeilijk, daar het tijdstip van de luidruchtige zang op zijn einde liep ; tevens waren er reeds een aantal soorten die op trek gingen, zoals bv. de wiewaal, de koekoek en de gierzwaluwen.

Augustus en september zijn vooral de trekmaanden ; vele eendesoorten, waadvogels en praktisch alle zangvogels verlaten dan onze gebieden. Op weg naar hun winterkwartier verlaten ze ons zowel 's nachts als overdag. Fascinerend voor een groep wandelaars waren de duizenden zwaluwen, die 's avonds vanuit alle richtingen aankwamen en boven de grote rietzone nog lang hun vliegkunst vertoonden, dan in massa in het riet verdwijnen, nog een tijdje hun lawaai aanhielden om plots een volkomen stilte aan ons over te laten.

Het aantal blauwe reigers, dattet juni gemiddeld zeven bedroeg, steeg gestadig ; en op 7 oktober telden we tijdens een wandeling niet minder dan 58 exemplaren. De bestendige rust in het reservaat en de visrijkdom van de plas zullen hieraan wel niet vreemd zijn.

In oktober bereikt de vogeltrek zijn hoogtepunt. Gezien het goede weer waren we dan ook getuige van de machtige vinken- en spreeuwentrek. Met een zacht djuup...djuup dansten de vluchtjes vinken door de lucht in de NW-richting.

Naarmate het naar eind oktober ging, werd het stiller in en om het reservaat. Een eindejaarswandeling bood nog enkele mooie waarnemingen : 27 steltkluten, 4 ijsvogels, 3 doolaaizen, een 80-tal wilde eenden, één zwarte stern, 5 wintertalingen en 7 ransuilen. Deze laatste zijn we op aanwijzen van een landbouwer gaan opzoeken in een laagstam-boomgaard. Aan de hand van een braakballenanalyse konden we de eigenaar overtuigen om de vogels in hun jachtgebied met rust te laten.

En plots verschijnt de ganzendriehoek in de lucht ; het barre seizoen is er ! Met ritmische vleugelslag wieken deze onregelmatige V-formaties in zuidelijk richting. Nu valt niet veel goeds meer te verwachten.

De eerste wintergasten komen toe : de bonte kraai, de barmsijs, de frater, eenden en duikers uit Noord-Europa laten zich sporadisch zien in het reservaat. In grote troepen trekken ons ook de kramsvogels voorbij, hun scherp tjak-tjakgeluid achterlatend. Tijdens een laatste wandeling op een autoloze zondag, toen het aantal bezoekers tot zeven was gedaald, hebben we nog enige mooie momenten mogen beleven. Waren we zo stil of was het puur toeval ? Langs een slootkant zaten drie velduilen in gebogen houding. Tot op een 20-tal meters konden we ze benaderen, tot ze plots opvlogen en laag golvend over de velden verdwenen. We hadden nu de zekerheid dat deze uilesoort in ons gebied nog voorkomt. De velduilen waren nog niet uit het gezicht, of onze aandacht ging naar zeven grote zaagbekken. Duidelijk konden we de witte borst, de zwarte rug en de donkergroene kop onderscheiden.

Twee dagen voor nieuwjaar gingen we nog eens kijken. Een zeer hoge waterstand belette ons het reservaat volledig rond te wandelen, zodat we ons beperkten tot het observeren vanuit de blokhut. De bewaker vertelde ons dat enkele dagen tevoren een vijf-tal wilde zwanen neergestreken waren... Na nieuwjaar waren ze er weer.

Het was bij de open haard dat we ons eerste werkjaar overlopen hebben. Al bij al was het een geweldig jaar. In totaal hadden we 11 publieke wandelingen, waarvoor we een gemiddelde van 55 wandelaars noteerden. De klap op de vuurpijl was natuurlijk de natuurbeschermingsdag van 16 september, waarop we een rekord-opkomst van 2.000 bezoekers noteerden (bij het bezoek aan onze Krekentoontoonstelling).

Het jaar 1973 en een flink deel van 1974 ligt achter ons. Wat zal de nabije toekomst ons brengen ? Een uitbreiding van het reservaat - het beheer van een visput - een inventarisatie van de planten - nieuwe aanplantingen - het opleiden van jeugdbrigadiers - het oprichten van een beschermkomitee - het uitzetten van korven en nestkastjes... Genoeg om weer weinig stil te zitten.

S. LOCKEFEER, konservator
F. DE KONING, adjunkt-konservator.

Hebt U belangstelling voor de werking van een milieuvereniging ? Aarzel dan niet om uw interesse in daden om te zetten, en laat ons een berichtje.
Wij nodigen je dan uit op onze eerstvolgende vergadering, waar je zal merken dat precies jouw hulp reeds zo lang verwacht werd.

INDUSTRIEVESTIGING OP DE LINKER SCHELDEOEVER

Wanneer ABLLO volop bezig is hieraan een kritische studie te wijden, die in een afzonderlijke brochure zal worden voorgesteld, is het duidelijk met de bedoeling geweest meer klaarheid te scheppen in een complex geheel. Tevens zat de bedoeling eraan vast om een aantal verkeerde opvattingen definitief weg te ruimen. Een van de "idées fixes" is het feit dat de economie steeds maar moet aangroeien en dat bijgevolg milieuzorg en economie met elkaar te maken zouden hebben gezien hun eigen terrein. Welnu, niets is minder waar. Indien wij de economie bepalen als een menswetenschap die met alternatieve oplossingen de menselijke behoeften maximaal tracht te bevredigen, dan valt milieuzorg zeker in het domein van de economie. De behoefte tot een geordend milieubeleid is even reëel als een primaire behoefte zoals voeding en woonst. Temeer daar de economie de schaarste bestudeert, is het logisch dat een inkrimpand natuurgebied van de vrije goederen, naar dat van de schaarste wordt verwezen en dus eveneens een bron wordt van economische reflexie.

ABLLO doet echter een bijzondere inspanning om niet alleen een economische evaluatie te geven van de industrievestigingen op de Linker Scheldeoever, maar ook een ecologische. In deze eerste beknopte bladzijden gaat onze aandacht vooral naar de economische gegevens. In een later nummer komt het ecologisch aspect meer tot zijn recht.

De directe aanleiding tot de industrialisering van de Linker Scheldeoever is van tweeërlei gedachtenstromingen doorgedrukt. Eerstens de havenpositie van Antwerpen gezien de internationale concurrentie en het belang dat deze haven heeft in onze nationale economie, tweedens het politiek opbod van "werk in eigen streek". Zowel regeringspartijen als oppositiepartijen hebben broederlijk samengewerkt om dit principe er zo snel mogelijk door te drukken. Daar op de rechteroever alle beschikbare gronden bezet waren, moest men uitzien naar andere industriegebieden. De uitbreiding naar het oosten botste op technische problemen i.v.m. de te verre verwijdering t.o.v. de Schelde. Zo moest men uitwijken naar de weinig bevolkte gebieden langs de Linker Scheldeoever. Enkele ondernemingen zijn reeds volop in expansie op die oever. Een drietal privé-tunnels verbinden die bedrijven met de rechteroever inzake grondstoffenbevoorrading.

Wanneer wij verschillende cijfergegevens even beschouwen stellen wij vast dat het geen arbeidsintensieve bedrijven zijn! Dit ontzenuwt het politieke opbod "werk in eigen streek". Daarbij komt nog dat de kaderleden over het algemeen buitenlanders zijn, zodat terecht kan gesproken worden van "multinationals". Inderdaad, de beslissingen op het hoogste niveau worden genomen in een belangensfeer die zeker niet Belgisch te noemen is. Een tweede bedenking is de kapitaalintensiviteit van de bedrijven. Elk weldenkend econoom weet dat er marginale groepen zijn, dus landgenoten die geen socio-vitaal minimum hebben. Het zou bijgevolg wenselijk zijn geweest te onderzoeken of het geïnvesteerde bedrag in bv. de Kerncentrale te Doel (13 miljard frank) meer rendement en verhoging van het nationaal produkt met zich zal

brengen, dan het meer verbruik aan consumptie en sparen indien dit bedrag als verhoging aan de minder begoede klassen in de maatschappij ware uitgekeerd geworden.

Het frappantste echter is het enorm kwistig omspringen met gronden. Zelfs indien men aanneemt dat voor bepaalde bedrijven een uitbreiding in het vooruitzicht kan gesteld worden, en rekening gehouden met de veiligheid van de agglomeratie en de Wase bevolking is het overdreven wat sommige bedrijven aan grond nodig hebben. De discrepantie tussen ingenomen ha en in optie of gekochten ha is voor heel wat bedrijven té groot.

Voor de betreffende cijfergegevens verwijzen wij naar de hiernavolgende tabel, die ontleend is aan "Regionaal in Waas perspectief".

Men kan zich afvragen of deze massale industrievestiging een gunstige weerslag heeft op de regionale of nationale economie. Enkele voordelen liggen voor de hand : de industrialisatie verhoogt de economische betekenis van Antwerpen en vermeerderd het scheeps- en goederenverkeer.

Zoals sommigen beweren gebeurt de industrialisatie van de rechter- en linkeroever van de Schelde niet ten nadele van de traditionele nijverheidstakken. Integendeel, via Antwerpen kunnen zij ook beschikken over een goedkope levering van grondstoffen en kunnen zij ook constructiemateriaal, behandelingswerktuigen, gereedschap enz. verkopen. Een ander voordeel zou het tot stand komen van werkgelegenheid zijn en ook een stijgend aandeel van Antwerpen in het Bruto Nationaal Produkt. Wat die vermeerdering van tewerkstelling betekent op de Linker-Scheldeoever is hier reeds ter sprake gekomen.

Er zijn ook minder gunstige aspecten, zo bv. een verlies aan economische en zelfs politieke onafhankelijkheid. Voor de gevestigde nijverheden is er ook de concurrentie van de machtige "newcomers", en het risico van ontwrichting van de arbeidsmarkt. Ook is er gevaar voor de verstoring van het evenwicht op de geldmarkt. De massale investeringen, grotendeels met lokale fondsen gefinancierd, kunnen een tijdelijke geldschaarste doen ontstaan, waaronder op de eerste plaats de openbare werken zouden te lijden hebben.

Sommigen vrezen ook een benadering van de zuivere havenfunctie op de rechteroever ten voordele van de industriële functie op de linkeroever. In feite is dit niet verantwoord.

Een laatste bezwaar is niet van economische aard, maar heeft betrekking op de bewoonbaarheid van de ganse Antwerpse agglomeratie en het Waasland. De inrichting van groene zones en recreatiegebieden is van het allergrootste belang, anders brengt de steeds intensere nijverheids vestiging een onaantrekkelijke toekomst voor de lokale bevolking.

FRANS SMET

(Hieronder het vervolg van de tabel op de volgende blz.)

EBES-Kallo 1971, electr.	5.500	15	52	87	15	30	35	550 MW
KERNCENTRALE 1973, electr.	13.000	16	72	69	11	30	57	780

BEDRIJVEN aanvang produkten	INVES- TERING in mlj.	TEWERKSTELLING				GROND		PRODUCTIE capacit. ton/jaar
		ka- der	bed.	ges. arb.	ong. arb.	ha. inge- nomen	ha. in optie	
N.V. BAYER 1973 Rubberche- micaliën	2.000	28	66	87	95	30	170	20.000
N.V. J. HALTERMANN 1972 Kookpunt- benzines	290	5	9	19	3	16	18	150.000
N.V. MINE- SOTA MINING MANUFACTURING 1971 Kleefstof Dekstoffen	750	18	32	54	10	8	58	?
N.V. PETROGIM ? ?	?	?	?	?	?	?	200	?
N.V. POLYSAR 1963 Isobuteen	1.300	39	118	164	46	89	89	180.000
N.V. PROGIL 1972 Zwavel- koolstof	700	3	13	16	2	6	154	60.000
N.V. UNION CARBIDE 1968 Polyolen	2.444	75	60	100	22	40	160	423.500
N.V. USI EUROPE 1968 Polyethyleen	2.021	60	128	139	57	33	27	154.000
N.V. CHEVRON 1971 Opslag	200	-	-	3	-	9	41	160.000 m ³
N.V. ALGEMEEN BAGGERWERK 1968	100	16	44	341	204	35	-	-

(Deze tabel vervolgt aan het eind van het artikel op de vorige blz.)

MILIEU-ESCHERMING, EEN AMERIKAANS VOORBEELD

Onze medewerker Hubert DAVID vertoefde in de VSA, en schetst voor ABLLO-krant volgend beeld van de Amerikaanse aanpak inzake milieubescherming.

Op 1 januari 1970 keurde het Amerikaans Congres de National Environment Policy Act van 1969 goed. Deze wet had tot doel een nationale politiek te bevorderen die een aangenaam en gezond leefmilieu zou creëren, het milieu zou beschermen tegen verontreiniging, de ecologie beter leren begrijpen en de natuurlijke rijkdommen beter beheren. Deze wet richtte ook de Council on Environmental Quality op, een soort adviesraad voor de President inzake leefmilieu. De National Environment Policy Act (1969) verplichtte alle ministeriële diensten o.a. tot volgende procedure : ieder voorstel, rapport, of wat dan ook dat invloed kan hebben op het leefmilieu moet een gedetailleerd verslag bevatten over :

- 1) de impact op het leefmilieu van dat plan, voorstel enz. ;
- 2) de absolute onvermijdelijke nadelige gevolgen op het leefmilieu als dat plan wordt uitgevoerd ;
- 3) alternatieven.

Het hoofd van de dienst werd persoonlijk verplicht gesteld om iedereen te raadplegen die bijzondere kennis van zaken heeft inzake de gevolgen op het leefmilieu door het voorstel van zijn dienst. De opmerkingen die deze experts maken moeten aan het voorstel worden toegevoegd.

In de voorbije jaren is gebleken dat deze regeling, gekend als de NEPA-procedure, bijzonder effectief is geweest om kortzichtige ministeriële diensten meer milieubewust te maken.

Een andere verplichting van de National Environment Policy Act was dat elke dienst van de federale regering uiterlijk tegen 1 juli '70 een verslag moest uitbrengen aan de Council on Environment Quality over het eventuele belangenconflict tussen de dienst en de actieve milieubescherming en over de effectieve mogelijkheden van de dienst om milieubeschermend op te treden.

Op 9 juli 1970 werd een speciale dienst voor het Leefmilieu, de Environment Protection Agency, opgericht door de President ; EPA startte zijn werkzaamheden op 2 december 1970.

EPA werd de enige bevoegde dienst inzake waterverontreiniging (voorheen de Ministeries van Binnenlandse Zaken en van Volksgezondheid), inzake pesticiden, insecticiden e.d. (voorheen de Ministeries van Binnenlandse Zaken en Landbouw), inzake luchtverontreiniging en de problemen van de vaste afval (voorheen Ministerie van Volksgezondheid) met uitzondering evenwel van de arbeidsbescherming en inzake de bescherming tegen ioniserende straling. Na een lang dispuut met de Atomic Energy Commission werd recentelijk besloten dat EPA het grootste deel van zijn bevoegdheid moest afgeven. Anderzijds heeft EPA een groeiende activiteit aan de dag gelegd inzake ruimtelijke ordening en stadskernvernieuwing, waarvoor voorheen, op federaal niveau, geen enkele dienst bestond.

In 1972 werd EPA ook bevoegd voor geluidsbestrijding.

Aan het hoofd van EPA staat een Administrator, bijgestaan door een plaatsvervanger en door 5 assistent-Administrators, elk bevoegd voor een specifiek terrein. Deze functionarissen worden door de President benoemd doch hun benoeming moet door beide Kamers van het Congres worden goedgekeurd.

Men zou EPA kunnen vergelijken met een soort Commissariaat-Generaal van de regering dat tot taak heeft de wetten door het Congres goedgekeurd uit te voeren.

Luchtverontreiniging

De Clean Air Act van 1970 - de meest verregaande milieubescher- mende wet die het Amerikaans Congres ooit gestemd heeft - schrijft voor dat op 1 januari 1975 de lucht in de ganse natie voldoende zuiver moet zijn om in genen dele de gezondheid te kunnen schaden. Het basis-begrip van deze wet is het begrip "drempelwaarde" ; men vertrok van de idee, dat wat de meest voorkomende vervuillende gassen en stoffen betreft, er een graad van vervuiling is beneden dewelke de luchtvervuiling geen meetbaar effect heeft op de gezond- heid. Anderzijds zijn er sommige luchtvervuilers die altijd, hoe klein ook hun aanwezigheid in de atmosfeer, de gezondheid schaden. Bij de bestrijding van de luchtverontreiniging maakt de Clean Air Act (1970) expliciet onderscheid tussen luchtvervuilers met, en luchtvervuilers zonder drempelwaarde.

Wat de luchtvervuilers met drempelwaarde betreft, belastte het Congres de Administrator van EPA, op basis van medische gegevens, die drempelwaarde te bepalen en die waarde, min een voldoende veiligheidsgraad, aan te duiden als "air-quality-standard", een maatstaf voor luchtkwaliteit. Deze maatstaf voor luchtkwaliteit mag maximum eenmaal per jaar overschreden worden. Iedere maat- staf heeft twee klassen : de eerste klasse zorgt ervoor dat geen schade wordt toegebracht aan de menselijke gezondheid; de tweede klasse dat geen schade wordt toegebracht aan planten, dieren en goederen.

De Clean Air Act bepaalde ook de graad van zuiverheid waaraan de uitlaat van auto's, met ingang van het modeljaar 1975, moet vol- doen en de graad van luchtverontreiniging van nieuwe fabrieken en electriciteitsbedrijven. Wat auto's betreft werd de vervaldatum 75 wel een jaar uitgesteld door de Administrator van EPA.

Eens deze maatstaven bepaald, diende elke staat een uitvoerings- plan aan EPA ter goedkeuring voor te leggen, dat uitgebreid be- schreef de werkwijze die deze staat zou volgen en de reglementen die de staat zou uitvaardigen om de opgelegde maatstaf te bereiken. Het is duidelijk dat het belangrijkste in dit uitvoeringsplan is, wat de staat zal doen om luchtverontreiniging te beperken in be- staende bedrijven.

Wat de bijzonder gevaarlijke luchtverontreinigers betreft, deze die geen drempelwaarde hebben, beval de Clean Air Act dat EPA een lijst van deze stoffen zou opstellen en maatregelen zou uitvaar- digen om de uitlaat van deze stoffen te regelen. Het Congres definieerde deze luchtvervuilers als "stoffen die een vermeerde- ring van sterfte of ongeneeslijke ziekte kunnen veroorzaken". EPA zette o.a. asbestos en kwikzilver op de lijst.

Er is in het verleden heel wat controverse geweest over het begrip "aanduidbare verslechtering van het leefmilieu". De Clean Air Act verplichtte EPA ervoor te zorgen dat zulks niet kon plaats vinden in een gebied waar een nieuw bedrijf werd opgericht. EPA en het bedrijfsleven voerden aan dat "aanduidbare verslechtering" slechts plaatsvindt wanneer de tweede klasse maatstaf bereikt wordt. Bovendien stelde EPA dat zolang die tweede klasse niet bereikt wordt, de staten deze "aanduidbare verslechtering" moesten regelen. Het hoeft weinig betoog dat een aantal staten, om nieuwe bedrijven aan te trekken, het niet zo nauw zouden nemen met de milieukwaliteit. Een uitspraak van het Hooggerechtshof in de zaak Sierre Club, een van Amerika's toonaangevende milieuverenigingen, versus William D. Ruckelhaus, indertijd Administrator van EPA, bepaalde dat EPA de verantwoordelijkheid om een "aanduidbare verslechtering" te voorkomen zelf moest nemen en niet aan de staten overlaten. Bovendien bepaalde het Hooggerechtshof dat de interpretatie van EPA dat er geen aanduidbare verslechtering plaatsvindt zolang de tweede klasse maatstaf niet bereikt wordt, een verkeerde is.

Hier weze onmiddellijk aan toegevoegd dat dit rechtsgeding in geen geval de indruk mag wekken dat de relaties tussen EPA en milieuverenigingen slecht zijn; ze hebben alleen elk een andere rol in de strijd voor een beter leefmilieu.

Weerstand

Het Congres gaf uitgebreide macht aan EPA, zelfs de macht om bedrijven en verkeer stil te leggen als de plaatselijke overheid of de regering van de staat niets doet wanneer ergens op een bepaald ogenblik de luchtverontreiniging bijzonder erg is. EPA heeft van dit recht al eens gebruik gemaakt, in Birmingham, Alabama. Toch heeft EPA geen onbeperkte macht en er zijn heel wat wrijvingen met andere diensten en Ministeries die op hetzelfde terrein werkzaam zijn doch andere belangen vertegenwoordigen. Het Ministerie van Handel (dat de belangen van het bedrijfsleven verdedigt), de Mijndienst en het (inmiddels ontbonden) Bureau voor Wetenschap en Technologie hebben zich vaak tegen de acties van EPA verzet. Vooral de vroegere Minister voor Handel liet zelden na in zijn toespraken en artikels EPA en de Clean Air Act te becritiseren. De huidige Minister is handiger en gebruikt de klassieke public-relations-methode: hij prijst de milieubescherming, er wel voor zorgend bijzonder algemeen te blijven en helpt inmiddels de industrie waar zulks mogelijk is om de industrie tegen de milieuwetgeving en haar toepassing te "beschermen". De werkwijze van de industrie bestaat erin om in de verschillende staten te proberen een verschillend uitvoeringsplan voor een bepaalde soort industrie te laten opstellen en dan de "strengere" staten onder druk te zetten met het argument dat ze naar de andere, meer tolerante staat zullen verhuizen. EPA reageerde daarop met voor elke mogelijke industrie een uitvoeringsplan als advies aan de staat over te maken. Wanneer dan de staten een te sterk verschillend uitvoeringsplan voorleggen wordt dit door EPA niet goedgekeurd.

Tenslotte nog een bijzonder interessante geschiedenis over de cementindustrie. Eén bedrijf slaagde erin beduidend onder de toegelaten verontreinigingsraad te blijven. EPA vaardigde dan nieuwe standaarden uit, die gelijk waren aan deze van dat ene bedrijf. Waarop de Vereniging van Cementbedrijven de zaak voor het gerecht bracht.

Waterverontreiniging

In oktober 1971 werd een nieuwe wetgeving inzake waterverontreiniging van kracht die tot doel heeft de waterverontreiniging even drastisch te beperken als zulks het geval was met de wet op de luchtverontreiniging in 1970.

De nieuwe wet op de waterverontreiniging bepaalt dat het lozen van verontreinigd water in bevaarbare rivieren moet stoppen op 1 januari 1985 en dat alle waterlopen op 1 juli 1983 een graad van zuiverheid moeten hebben die het water geschikt maakt voor visteelt en recreatie.

EPA werd ook met de uitvoering van deze wet belast.

Waarschijnlijk omdat de termijnen in deze wetgeving nog veraf liggen is EPA inzake waterverontreiniging tot nu toe minder actief opgetreden.

HUBERT DAVID.

NATUURVERKRACHTING TE KEMZEKE

Deze titel prijkt op 2I.8.74 boven een artikel op de gewestelijke blz. van "Het Nieuwsblad", en kan nauwelijks sensatiezuchtig genoemd worden.

Wat was er dan wel aan de hand? Op Kemzeeks grondgebied werd in het domein "De Stropers" een stadsbus de bossen ingesleurd. Het is de bedoeling deze als "wekenhuisje", of tenminste als schuilplaats te gebruiken. Als natuurschending kan dit inderdaad tellen.

Het wordt werkelijk hoogtijd dat klare wijn geschonken wordt. De Stropers vormen een omvangrijk gebied dat nochtans moet beschermd worden, omwille van zijn geografische ligging, zijn groenfunktie en zijn sociaal-recreatieve functie. Dit laatste kan echter maar verwezenlijkt worden als het domein tot recreatie is geschikt gemaakt. Daartoe moet echter dringend een Bijzonder Plan van Aanleg opgesteld worden.

Het is duidelijk dat deze taak te omvangrijk is voor de betrokken gemeenten. Dat is reeds lang geweten. Daarom verwondert het des te meer geen initiatief te zien uitgaan van de Intercommunale van het Land van Waas. Komt dit initiatief niet, dan zullen deze natuurschendingen van kwaad naar erger evolueren met al de nadelige gevolgen voor het betrokken gebied eraan verbonden.

MARCEL OELBRANDT